

УДК 75.071.1*Цзянь:75.038.51+75.047](510)

DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2025.1.5>**Гао Хунган,**

аспірант кафедри живопису

Харківської державної академії дизайну і мистецтв

ORCID ID: 0009-0006-9617-1307

gaohonggang81@outlook.com

ЦЗЯНЬ ЧУНМІН: ФОТОРЕАЛІЗМ ЯК МІСТ МІЖ ТРАДИЦІЙНИМ І СУЧАСНИМ КИТАЙСЬКИМ ПЕЙЗАЖЕМ

У статті досліджується творчість сучасного китайського художника Цзянь Чунміна (简崇民), в якій унікально поєднується фотореалістична техніка з образами регіональної ідентичності провінції Сичуань. Наукова новизна статті полягає у висвітленні пейзажного живопису Цзянь Чунміна, що набув своєї своєрідності у синтезі традиційної і модерністичної технік, аналізу його композиційних та колористичних принципів. Показано, як символіка кольорів традиційного живопису тушшю інтегрована митцем в сучасний пейзажний жанр. Аналіз творів майстра здебільшого присвячені ландшафтам Сичуаня, де гори, річки та сільські мотиви слугують символами культурної пам'яті. Через фотореалістичну техніку Цзянь Чунмін передає філософський підтекст, притаманний китайським культурам даосизму та конфуціанства, в яких пейзажі втілюють гармонію людини з природою. У сучасному світі, де домінують фотографія та цифрові технології, художник використовує фотореалізм як спосіб осмислення реальності, нагадуючи про цінність природи, необхідність збереження її первісної краси.

Автор статті зосереджується на особливостях живописного методу митця, в якому традиційні елементи живопису шань-шуй («гори-води») інтегровані в сучасний контекст реалістичного напрямку. Художній метод майстра ілюструє його внутрішні переживання та ставлення до економічних і соціальних трансформацій в країні. Цзянь Чунмін не лише документує зміни, а й створює візуальні маніфести, що піднімають питання екології, втрати автентичності та місця людини у світі. Дослідження базується на аналізі композиції, кольорової палітри та символіки робіт художника на основі його інтерв'ю та виставкових проєктів. Визначено, що живописні роботи майстра втілюють не лише візуальну красу природи, а й її емоційну глибину, що притаманно традиційному китайському пейзажу. Творчість Цзянь Чунміна – це не просто мистецтво «технічного відтворення», а складний діалог між локальною ідентичністю та глобальними викликами, що робить його однією з ключових фігур сучасного китайського реалізму.

Ключові слова: образотворче мистецтво, живопис, фотореалізм, жанр, традиція, пейзаж, сичуанська школа живопису, Китай, Цзянь Чунмін.

Gao Honggang. JIANG CHUNMING: PHOTOREALISM AS A BRIDGE BETWEEN TRADITIONAL AND CONTEMPORARY CHINESE LANDSCAPE

The article examines the work of the contemporary Chinese artist Jian Chongming (简崇民), which uniquely combines photorealistic techniques with images of the regional identity of Sichuan Province. The scientific novelty of the article lies in the coverage of Jian Chongming's landscape painting, which acquired its originality in the synthesis of traditional and modernist techniques, and the analysis of its compositional and colouristic principles. It is shown how the symbolism of colours of traditional ink painting is integrated by the artist into the modern landscape genre. The analysis of the master's works is mainly devoted to the landscapes of Sichuan, where mountains, rivers and rural motifs serve as symbols of cultural memory. Through the photorealistic technique, Jian Chunming conveys the philosophical connotations inherent in the Chinese cultures of Taoism and Confucianism, in which landscapes embody the harmony of man with nature. In today's world, dominated by photography and digital technologies, the artist uses photorealism as a way of understanding reality, reminding us of the value of nature and the need to preserve its original beauty.

The author of the article focuses on the peculiarities of the artist's painting method, in which traditional elements of shan-shui ('mountain-water') painting are integrated into the modern context of the realistic trend. The artist's artistic method illustrates his inner feelings and attitude to the economic and social transformations in the country. Jian Chunming not only documents the changes, but also creates visual manifestos that raise issues of ecology, loss of authenticity and the place of man in the world. The study is based on the analysis of the composition, colour palette and symbolism of the artist's works based on his interviews and exhibition projects. It is determined that the artist's paintings embody not only the visual beauty of nature, but also its emotional depth, which is inherent in the

traditional Chinese landscape. Jian Chongming's work is not just an art of 'technical reproduction', but a complex dialogue between local identity and global challenges, which makes him one of the key figures of contemporary Chinese realism.

Key words: *fine art, painting, photorealism, genre, tradition, landscape, Sichuan school of painting, China, Jian Chongming.*

Вступ. У сучасному китайському мистецтві постає ключове питання: як митці можуть інтегрувати авангардні техніки, зберігаючи зв'язок із національною спадщиною. Провінція Сичуань – регіон з багатовіковими художніми традиціями, який зазнав радикальних соціально-економічних змін за останнє десятиліття, що спричинило суперечливість культурного розвитку, адже стрімка модернізація Китаю призводить до конфлікту між технологічним прогресом і збереженням традиційних тем зображувального мистецтва (сільських пейзажів, гірських хребтів, річкових долин, масивних поселень), перетворюючи мистецтво на поле боротьби за культурну пам'ять.

Матеріали і методи. Для написання статті було проаналізовано ряд матеріалів, які згруповано у три основні категорії: історичний контекст китайського живопису, сучасні тенденції та інновації в китайському мистецтві, а також фотореалізм та його вплив на китайський живопис.

Перша група джерел присвячена історичному контексту китайського живопису, до них належать: Р. Барнхарт [5], де детально розглянута еволюція традиційного пейзажного живопису гохуа; М. Саліван [8], в якій досліджуються культурні та соціальні фактори формування китайського мистецтва; К. Клунас [6], яка підкреслює філософські основи (даосизм, конфуціанство), що вплинули на пейзажний живопис Китаю.

Друга група джерел присвячена сучасним тенденціям та інноваціям у китайському мистецтві. У статті М. Ковальнової та Лю Фань [1] аналізується синтез традиційних і західних технік в олійному пейзажі XX ст.; Сунь Ке [2] досліджує вплив Культурної революції та появу неокласицизму (в рамках якого розвивається сучасний олійний пейзаж). Дослідник Лу Хун [9] вивчає адаптацію олійного живопису до глобальних тенденцій розвитку мистецтва у XX століття; Сюй Мін [10]

зосереджується на ролі світла й кольору в китайському живописі. Третя група матеріалів присвячена вивченню напряму фотореалізм в китайському живописі. Так, Чжижун Ген [4] аналізує фотореалізм як засіб деталізованого зображення реальності; Сяотянь Гао [3] розглядає його як поєднання реалізму з символізмом.

Методологія роботи полягає в критичному аналізі зазначених джерел для виявлення зв'язків між традиційним китайським пейзажем і сучасними техніками, зокрема фотореалізмом. Було проведено порівняння стилістичних особливостей, тематичних мотивів і технічних прийомів, що дозволило розкрити унікальність живопису Цзянь Чунміна, підкреслюючи його внесок у розвиток сучасного китайського пейзажу через фотореалізм.

Результати. Творчість митців сичуанської школи живопису представляє своєрідний синтез традиційного китайського мистецтва та сучасних експериментальних підходів, що тісно пов'язано з регіональною ідентичністю та природним середовищем провінції Сичуань. Видатні художники, такі як Ло Чжунлі, Чжан Сяоган, Чень Даньцін, Хе Дуолінг та багато інших поєднали в своїй творчості елементи традиційного живопису для відтворення сільських сцен, портретів та етнічних сюжетів, інтегруючи їх із фотореалістичними техніками. Одночасно, природні особливості регіону Сичуань, які охоплюють величезну котловину, оточену високогір'ям і мальовничими лісами, створюють унікальний контекст для творчості. Субтропічний мусонний клімат з м'якими та вологими зимами, іноді жарким літом, забезпечує родючі землі, багату флору та фауну, що надихає художників на відтворення не тільки зовнішнього вигляду природи, але й її внутрішньої сили та символічного значення. Цей діалог між мистецтвом і «природою» дозволяє сичуанським живописцям передавати глибокий наратив про спадщину

регіону, його історичний розвиток та сучасні соціокультурні процеси.

Творчість Цзянь Чунміна (简崇民) чудово вписується в контекст живопису сичуаньської школи шляхом поєднання традиційних мотивів і сучасних експериментальних підходів. Його пейзажні картини, що вирізняються витонченою деталізацією, яскравою палітрою та гармонійними композиціями, відображають глибоке сприйняття природи, властиве сичуаньським митцям. Як і представники видатної художньої школи, Цзянь Чунмін інтегрує реалістичну техніку із сучасними методами виконання, що дозволяє передати як зовнішню красу пейзажів, так і їх символічну, філософську насиченість. Цей синтез традиційного і модерного створює унікальний художній стиль, який резонує з ідеалами сичуаньського живопису та його постійною потребою відображати як природні умови регіону, так і соціокультурні процеси в Китаї.

Цзянь Чунмін (1947 р.н.) любив малювати з дитинства, особливо в традиційній техніці тушшю (国画, гохуа). Під час навчання в інституті він зацікавився творчістю таких імпресіоністів (Моне та Ренуар), роботи яких вивчав на виставках французького живопису в Китаї. Роботи Цзянь Чунміна отримали широке визнання як у Китаї, так і за його межами. Його виставки привертають увагу поціновувачів мистецтва, а картини високо цінуються колекціонерами за їхню технічну майстерність і емоційну глибину [10, с. 124].

Одним із ключових елементів творчого процесу Цзянь Чунміна є використання фотографій як референсів для його картин. У своїх інтерв'ю він зазначає, що фотографії допомагають йому зафіксувати складні стани природи, як туман, або схід сонця чи відблиски світла на воді, які важко відтворити лише з натури або по пам'яті [9, с. 27]. Метод точної фіксації певного стану природи є типовою рисою фотореалізму, в якому реалістичність і деталізація відіграють головну роль [4, с. 49]. Проте Цзянь Чунмін не обмежується простим копіюванням зображень. Він використовує фотографії як основу, додаючи власну інтерпретацію – підсилюючи кольори, змінюючи перспективу чи акцентуючи певні

елементи, щоб передати емоційний настрій мотиву. Після виконання ряду фотографічних знімків художник в майстерні ретельно їх аналізує, іноді комбінуючи декілька фотографій для створення найвиразнішої композиції.

Спокійним, споглядальним пейзажем, що віддзеркалює традиційну китайську естетику в сучасній техніці є живописна робота «Сліди весни» (рис. 1). Технічна майстерність художника очевидна в бездоганній композиції, вишуканому колориту та ретельній деталізації мотиву. Колірна палітра приглушена, в ній переважають земляні тони коричневого, сірого та зеленого. Теплі жовтувато-коричневі відтінки бамбукового гаю контрастують з більш холодними пурпуровими відтінками скельних виступів. Тональні переходи та колірне наповнення живописних плям плавні, що мінімізує глибину і тривимірність простору у картині. Ця площинність не применшує декоративності сцени – ретельна передача окремих елементів, таких як листя на деревах і текстури на скелях, посилює «орнаментальну якість» твору.

В цій роботі простежується міцний зв'язок з традиційним китайським живописом: художник використовує класичні китайські пензлі та туш для підмальовку, які надають його роботам делікатних ліній і текстур, характерних для каліграфії. Його композиції часто побудовані за принципами «шань-шуй» (山水, «гори-води») – традиційного жанру

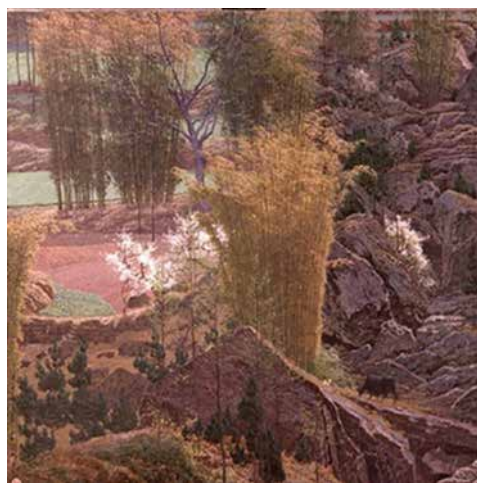

Рис. 1. Цзянь Чунмін. Сліди весни. 1994. Полотно, олія. 80х80. Приватна колекція

пейзажного живопису, де акцент робиться на гармонії між природними елементами та їхньою духовною сутністю. Його твори також зберігають зв'язок із класичними китайськими техніками, зокрема гунбі (工笔, «ретельний пензель»). Ця традиційна китайська техніка передбачає чіткі лінії, високу точність і багатошарове нанесення кольорів, що дозволяє досягти реалістичного ефекту.

Доцільно порівняти роботу сучасного митця з сувоєм «Риболовля на самоті серед гір і струмків» (рис. 2) визначного китайського художника, каліграфа, поета часів династії Мін (1368–1644) – Тан Ін (唐寅, 1470–1524). Живописні твори схожі по розгортанню фронтальної композиції, теплому ніжному колориту, текстурними штрихами передачі рослинності, контурному обведенню окремих форм. На сувої Тан Ін зображено сосни, червоні клени та жовте листя на фоні водоспаду та поточного струмка з солом'яними будиночками, розкиданими серед скелястих берегів. Цей «споглядальний» сільський мотив часто зустрічається в творах Цзянь Чунміна.

Таким чином, фотореалістичні тенденції в творах сучасного митця не відкидають основні принципи середньовічного традиційного стилю «шань-шуй». Як і майстри традиційних китайських пейзажів, Цзянь Чунмін зосереджується на передачі духовної сутності природи через стилізацію та символізм. Пейзажі китайських митців здебільшого присвячені

природним краєвидам Китаю – гори, річки, сільські сцени, – але акцент робиться не тільки на точному відтворенні візуальної реальності, а також на її символічному та духовному значенні. Наприклад, у його картинах часто центральним фокусом виступають гора чи дерево, навколо яких розгортається сцена, що характерно для китайського живопису династичного періоду.

З технічної точки зору, Цзянь Чунмін демонструє виняткову методичність. Його творчий процес починається з ескізів і фотографій, зроблених під час подорожей, які він потім переносить на полотно у студії. Використовуючи дрібні пензлі він наносить фарбу шарами, створюючи глибину і текстуру, що надає його роботам об'ємності та реалістичності, що характерно для фотореалістичного напрямку.

Декоративність у роботах Цзянь Чунміна проявляється через продуману композицію, гармонійне поєднання кольорів і збалансоване розташування елементів. Він вправно вплітає декоративні мотиви, наприклад стилізовані під візерунки чи орнаментальні деталі природні форми, які мають відсилки до принципів традиційного китайського мистецтва, додаючи творах символічного змісту і відчуття позачасовості.

Назва відомого твору митця «Сільська місцевість уві сні» (рис. 3) одразу задає тон і натякає на ностальгійне та ідеалізоване бачення сільського життя. У китайській культурі сільська місцевість часто асоціюється з гармонією, простотою та духовною чистотою, що контрастує з хаосом і відчуженням міських реалій. «Сільська місцевість уві сні» може бути прочитана як образ втраченого раю – місця, де людина знаходиться в гармонії з природою. Цей мотив ностальгії відображає ширшу тенденцію в сучасному китайському мистецтві, де художники звертаються до пейзажів, як до способу осмислення змін у суспільстві [1, с. 68]. У контексті Китаю, де урбанізація радикально змінила ландшафт і спосіб життя, твір Цзянь Чунміна стає своєрідним маніфестом збереження – спробою зафіксувати те, що зникає. Цей твір спонукає глядача не лише милуватися красою природи, а й задуматися над тим, що ми втрачаємо в гонитві за прогресом,

Рис. 2. Тан Ін. Риболовля на самоті серед гір і струмків. Фрагмент. Кін. XV–XVI ст. Підвісний сувій, туш і фарби на шовку. 351x29,4. Національний палацовий музей Тайбею

Рис. 3. Цзянь Чунмін. Сільська місцевість уві сні. 1995. Полотно, олія. 80х80. Приватна колекція

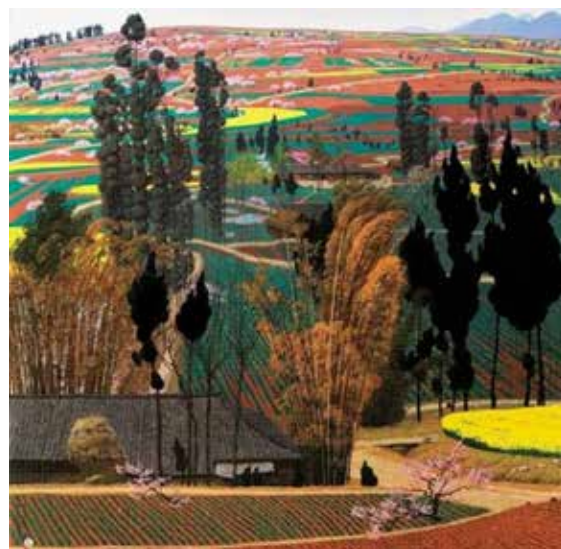

Рис. 4. Цзянь Чунмін. Буря збирається на горі Люпан. 1994. Полотно, олія. 80х80. Приватна колекція

пропонуючи глибокий коментар до людського стану в сучасному світі.

У роботі майстра «Буря збирається на горі Люпан» художник використовує панорамний вид зверху на пологі пагорби, вкриті яскравими ділянками зернових культур (рис. 4). Кольори переважно червоні, помаранчеві, жовті та зелені, сильно підсилені і майже нереально яскраві, що створює відчуття декоративної площини, незважаючи на ілюзію глибини, яка досягається перспективними зменшенням віддалених об'єктів. Поля розмежовані різко окресленими лініями, що створює геометричний візерунок, який контрастує з більш органічними формами дерев і рослинності. Стилистично робота імітує точність і деталізацію фотографії, досягаючи гіперреалістичної якості. Лінеарність – ще одна ключова риса творчості митця, має коріння традиційного китайського живопису, зокрема в техніках туші та каліграфії, де лінія передає форму, рух та емоції. Працюючи в олійному живописі, Цзянь Чунмін зберігає цей підхід, використовуючи чіткі контури гірських хребтів, дерев та стежок, які надають роботам графічності, ритму та ілюзії простору. Лінійність допомагає структурувати композицію, вести погляд глядача вглиб картини і виділяти ключові елементи, підкреслюючи їхню важливість як метафору

людського життя, яке балансує між змінами та вічними цінностями.

«Буря збирається на горі Люпан», як і інші роботи майстра, несе глибокий філософський підтекст, що відображає традиційні китайські уявлення про природу і людське існування. Гора Люпан уособлює стабільність, вічність і зв'язок між небом та землею, тоді як вітер і хмари символізують плинність часу й мінливість життя. Цей контраст нагадує концепцію «їнь» і «янь», де гармонія виникає з поєднання протилежностей. Художник досліджує тему взаємодії людини з природою, переосмислюючи традиційний жанр «шань-шуй» у сучасному контексті, де традиції стикаються з модернізацією. Поетична назва підсилює ці ідеї, малюючи образ хмар і вітру, що рухаються над непорушною горою.

Висновки. У контексті сучасного китайського мистецтва пейзажі Цзянь Чунміна є прикладом того, як художники «переосмислюють» пейзажний жанр, поєднуючи глобальні тенденції з місцевою спадщиною. Фотореалізм, що прийшов із Заходу, адаптувався художниками до китайської естетики, де природа зображується не лише як фізична реальність, а й як джерело духовного натхнення. Таким чином, Цзянь Чунмін створює міст між традиційним і сучасним, Сходом і Заходом, пропонуючи свіжий погляд на китайський пейзажний живопис олією.

Література:

1. Ковальова М., Лю Фань. Олійний пейзажний живопис в Китаї ХХ століття (традиційні та інноваційні особливості). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка*. Вип. 33. Дрогобич, 2020. С. 68–75.
2. Сунь Ке. Китайський олійний живопис періоду шрамів мистецтва та виникнення неокласицизму. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2018. № 37. С. 285–304.
3. Сяотянь Гао. Перформативні практики в сучасному образотворчому мистецтві Китаю: морфологічний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка*. 2023. Вип. 69, т. 3. С. 84–91.
4. Чжижун Ген. Фотореалізм у сучасному китайському живописі: жіночий портрет. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*. 2018. № 6. С. 47–55.
5. Barnhart R., Yang Xin, Nie Chongzheng & more. *Three Thousand Years of Chinese Painting*. Yale: University Press, 2002. 416 p.
6. Clunas C. *Arts in China*. Oxford: Oxford University Press, 1997. 256 p.
7. Meserve W. J., Meserve R. I. Revolutionary realism: china's path to the future. *Journal of South Asian Literature*. 1992. T. 27. №. 2. P. 29–39.
8. Sullivan M. *The Arts of China*. Berkeley: University of California Press, 1984. 278 p.
9. 鲁虹. 新世纪以来的中国当代油画. 画刊. 2011. № 6. 页. 27–29.
10. 徐铭. 浅谈光与色对现代中国画创新的影响. 理论与创作. 2005. № 3. 页. 124–125.

References:

1. Kovalova, M., & Liu, Fan. (2020). Oliinyi peizazhnyi zhyvopys v Kytai XX stolittia (tradytsiini ta innovatsiini osoblyvosti) [Oil landscape painting in China in the 20th century: Traditional and innovative features]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu im. I. Franka – Current Issues in the Humanities*, 33, 68–75. [in Ukrainian].
2. Sun Ke. (2018). Kytaisky oliinyi zhyvopys periodu shramiv mystetstva ta vynyknennia neoklasytsyzmu [Chinese oil painting during the scar art period and the emergence of neoclassicism]. *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv – Bulletin of the Lviv National Academy of Arts*, 37, 285–304. [in Ukrainian].
3. Xiaotian Gao. (2023). Performatyvni praktyky v suchasnomu obrazotvorchomu mystetstvi Kytaiu: morfolohichniy aspekt [Performative practices in contemporary Chinese visual art: A morphological aspect]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current Issues in the Humanities*, 69(3), 84–91. [in Ukrainian].
4. Zhizhzhun Hen. (2018). Fotorealizm u suchasnomu kytayskomu zhyvopysi: zhinochyi portret [Photorealism in contemporary Chinese painting: Female portrait]. *Tradytsii ta novatsii u vyshchii arkhitekturno-khudozhnii osviti – Traditions and Innovations in Higher Architectural and Art Education*, 6, 47–55. [in Ukrainian].
5. Barnhart, R., Yang Xin, Nie Chongzheng, & more (2002). *Three Thousand Years of Chinese Painting*. Yale: University Press, 416.
6. Clunas, C. (1997). *Arts in China*. Oxford: Oxford University Press, 256 [in English].
7. Meserve, W. J., Meserve, R. I. (1992). Revolutionary realism: china's path to the future. *Journal of South Asian Literature*. T. 27, 2. 29–39. [in English].
8. Sullivan, M. (1984). *The Arts of China*. Berkeley: University of California Press, 278.
9. 鲁虹 (2011). 新世纪以来的中国当代油画 [Chinese Contemporary Oil Painting since the New Century]. 画刊. *Picture magazine*, 6, 27–29. [in Chinese].
10. 徐铭 (2005). 浅谈光与色对现代中国画创新的影响 [The Influence of Light and Colour on the Innovation of Modern Chinese Painting]. 理论与创作. *Theory and Creation*, 3, 124–125. [in Chinese].